

УКРАЇНА

(19) UA (11) 38990 (13) A

(51) 6 E21B43/27

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ОБРОБКИ ПРИВИБІЙНОЇ ЗОНИ ПЛАСТА

(21) 2000127410

(22) 22.12.2000

(24) 15.05.2001

(33) UA

(46) 15.05.2001, Бюл. № 4, 2001 р.

(72) Балакіров Юрій Айрапетович, Бугай Юрій Миколайович

(73) Закрите акціонерне товариство "Міжнародний науково-технічний університет"

(57) Спосіб обробки привибійної зони пласта, що включає послідовне нагнітання у пласт розчину

соляної кислоти, поверхнево-активної речовини, безводної нафти, газового конденсату або дизельного палива, який відрізняється тим, що у пласт послідовно нагнітають соляну кислоту в неактивній формі у комплексі з тетратитановою кислотою, при такому співвідношенні компонентів, мас. %: соляна кислота у комплексі з тетратитановою кислотою 55-80; поверхнево-активна речовина - 10-15; нафта (газовий конденсат або дизельне паливо) - решта.

Винахід відноситься до нафтогазовидобувної промисловості, зокрема, до способів обробки привибійної зони пласта.

Відомий спосіб кислотної обробки привибійної зони пласта, який включає послідовне нагнітання у пласт соляної кислоти, нагнітають у свердловину у вигляді вихідного розчину в активній формі (з концентрацією 12-20% на поверхні), що приводить до корозії нафтопромислового обладнання та випадання в осад закупорюючих пласт продуктів корозії, поверхнево-активну речовину та безводну нафту [1].

При контакті з соляною кислотою HCl - реагент, що має високі корозійні властивості нафтопромислового обладнання підпадає під солянокислотну корозію з утворенням солей заліза, які після нейтралізації кислоти, гідролізуючись, випадають в осад. Закупорюючи поровий простір пласта, знижуючи тим самим його проникність і, відповідно, продуктивність свердловини. Отже, легко зрозуміти, що якщо на поверхні HCl має концентрацію 40 або 60%, то в ПЗП вона має вже 4-5%. Зазначимо також, що майже неможливо зберегти вихідну концентрацію HCl в рідкому стані до нагнітання її в ПЗП.

В основу винаходу покладено завдання створити такий спосіб обробки привибійної зони пласта, у якому шляхом заміни та додаткового введення інгредієнтів, досягається підвищення ефективності обробки за рахунок запобігання корозії нафтопромислового обладнання і закупорювання порового простору пласта продуктами корозії.

Для вирішення завдання спосіб обробки привибійної зони пласта, який включає послідовне нагнітання у пласт розчину соляної кислоти, пове-

рхнево-активної речовини та безводної нафти, у якому згідно з винаходом, у пласт послідовно нагнітається соляна кислота в неактивній формі у комплексі з тетратитановою кислотою з таким співвідношенням мас. %:

Соляна кислота в неактивній формі - 55-80;
(HCl)

Поверхнево-активна речовина (по- -10-15;
рошок)

Нафта (або газовий конденсат. Ди- - решта.
зельне паливо)

спосіб ґрунтується на вивільненні безпосередньо в привибійній зоні свердловини хімічно активної соляної кислоти з її попередньо одержаної на поверхні комплексної сполуки з тетратитановою кислотою.

Як зазначалося, соляна кислота за своїми хімічними властивостями надзвичайно агресивний і корозійний активний реагент. Соляна кислота в неактивній формі будучи змішаною з нафтою, газовим конденсатом чи дизельним паливом, повністю втрачає свої кислотні і корозійні властивості до того часу, поки не буде розмішана водою, при цьому вона втрачає свій неактивний стан і, вивільнюючись з оболонки вуглеводневого середовища, набуває попередніх властивостей, але це вже відбувається в привибійній зоні пласта (ПЗП), HCl з притаманними їй породоруйнівними властивостями збільшує проникність ПЗП і продуктивність свердловини.

Таким чином, активний вплив соляної кислоти безпосередньо переноситься у ПЗП.

Наявність ПАР у вигляді лігносульфата і комплексу з тетратитановою кислотою дозволяє при аерації зі стиснутим газом (з ступенем аерації, що

(19) UA (11) 38990 (13) A

дорівнює 0,1-0,15) запобігти коалесценції пухирців газу при їх пересуванні з сумішшю кислот по НКТ і в колекторі і знизити поверхневий натяг на межі поділу фаз "нафта-нейтралізована суміш кислот". Наявність ПАР у суміші дозволяє також уповільнити розчинення карбонатів у пласті шляхом зменшення карбонатів у пласті шляхом зменшення контактної поверхні кислот з карбонатами за рахунок пухирців газу (результати досліджень наведені в табл. 1 і 2).

Таким чином, вивільнення водоносної частини колектора від приймання нагнітальної суміші в процесі впливу на ОПЗ створює найкращі умови для проникнення в глибину пласта суміші кислот з ПАР і видалення з нього карбонатних матеріалів, що знижують приплив нафти і газу до вибою видобувної свердловини.

Для збереження неактивної структури HCl до надходження в ПЗП нагнітання її в свердловину проводять між двома пробками з нафти, дизельного палива або газового конденсату (для газової або газоконденсатної свердловини).

Приклад.

Глибина свердловини 3000 метрів з інтервалами перфорації 2820-2880 метрів.

Приємність карбонатного колектору - 0.02 млд.

Видобуток нафти на добу - 1 тонна.

Виникає необхідність проведення робіт з стимулювання притоків нафти та газу.

Для проведення процесу необхідно:

1. HCl в неактивній формі - 600 кг (100 кг на 10 метрів).
2. Безводна нафта (носії для порошкоподібної кислоти) - 6 м³ (1 м³ на 10 метрів товщі пласта).
3. Поверхнево-активна речовина - 6 кг (1 кг на 10 метрів пласта).
4. Води пластової - 36 м³ (12 м³ на 1000 метрів глибини пласта) для продавлювання нафти з кислоту.

Процес проводять після промивки ПЗП від бруду та скін-ефекту. Кислоту та поверхнево-активну речовину на поверхні затворюють у нафті або дизельном паливі чи газовому конденсаті, і після цього нагнітають у ПЗП при тиску не більш ніж 12 МПа, де відбувається реакція на протязі 3-4 годин. Після цього свердловину вводять у роботу. Видобуток нафти після проведення процесу - 8-10 тон/доб.

Джерело інформації.

1. Авт.свид-во СССР № 1462879, кл. E21B 43/27, 1986.

Таблиця 1

Кінетика розчинення HCl у неактивній формі різних порід у суміші з ПАР

Складові суміші	Час повного розчинення зразка керну	Розчинення складників породи*
10%HCl+10%ПАР	41,12	1,88
		1,8-1,9
		2,5-2,7
		3,5-3,6
30%HCl+10-15%ПАР	38,88	1,88
		2,38
		3,08
		3,8-3,9
40%HCl+10-15%ПАР	25,48	1,9
		2,48
		3,07
		3,8
60%HCl+10-15%ПАР	11,12	1,84
		2,69
		3,88
		4,30

* Примітка:

1. Карбонатні сполуки в породі.
2. Ангідридні сполуки.
3. Силікатні сполуки.
4. Інші сполуки.
5. HCl в неактивному стані.

Таблиця 2

Результати досліджень захисту металевого обладнання від корозії

Суміш	Швидкість корозії, г/м ² ч	Захисний ефект
10%НСІ+3%ПАР	0,6385	82,3
20%НСІ+8%ПАР	0,5918	82,6
30%НСІ+8%ПАР	0,4132	88,3
40%НСІ+10%ПАР	0,4181	89,1
50%НСІ+10%ПАР	0,4097	89,8
60%НСІ+15%ПАР	0,3810	90,8

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
 Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
 (044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60х84 1/8.
 Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
 (044) 268-25-22

